

**КОСТАНАЙСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ**

ЕСТЕСТВЕННО-МАТЕМАТИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ИНФОРМАТИКИ И КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

**Материалы Студенческой научно-практической конференции
"Модернизация современного образования"
14 апреля 2017 г.**

г. КОСТАНАЙ, 2017 г.

УДК 37.031.2(063)
ББК 74.2
М74

М74 Модернизация современного образования. Материалы студенческой научно-практической конференции, 14 апреля 2017 г., г. Костанай. – 279 с.

ISBN 978-601-7934-00-2

В сборнике представлены научные, научно-методические статьи, написанные по материалам докладов студенческой научно-практической конференции, проходившей в Костанайском государственном педагогическом институте 14 апреля 2017 года. В конференции приняли участие студенты Естественно-математического факультета, более 80 статей по 7 специальностям.

Материалы конференции содержат фундаментальные, научные, прикладные проблемы исследований по направлениям: биология, химия, математика, физика, география, информатика, проблемы образования и воспитания в общеобразовательных учреждениях.

Материалы конференции предназначены для бакалавров, магистрантов, и других категорий исследователей.

Научные редакторы: д.и.н., профессор Абиль Е.А., к.т.н., доцент Сухов М.В., к.т.н., доцент Еслямов С.Г., доцент Тобылов К.Т., к.э.н.

ISBN 978-601-7934-00-2

© РГП на ПХВ «Костанайский государственный педагогический институт», 2017

СОДЕРЖАНИЕ

Секция 1. Географические науки и их применение в образовательном процессе	
<i>Баубекова Г.К., Зайтинова Г.Х.</i> Изучение интересов студентов ЕМФ во внеучебное время	7
<i>Баубекова Г.К., Федорова Ю.В., Горбунов Д.С.</i> Изучение уровня географической грамотности среди студентов КГПИ	9
Секция 2. Актуальные проблемы биологии и ее внедрение в образовательный процесс	
<i>Суюндиқова Ж.Т., Зарлықанова Ә.Т.</i> Жоғары оқу орындарының студенттерінің денсаулығы	15
<i>Уразымбетова Б.Б., Альманкулова.А.</i> Қостанай облысының климат жағдайында жидені өсірудің тиімділігі	18
<i>Уразымбетова Б.Б., Капанова Г.</i> Биология сабағында «Жыртқыштар отряды» тақырыбына жергілікті материалды пайдалану	20
<i>Брагина Т.М., Баянбекова Ж.Б.</i> Анализ разнообразия основных семейств пауков (ARANEI) Костанайской области	23
<i>Брагина Т.М., Воеводина А.В.</i> Биология и экология колорадского жука (COLEOPTERA: CHRYSOMELIDAE) в условиях Северного Казахстана	25
<i>Брагина Т.М., Збираник Д.А.</i> Материалы к фауне в экологии шитаносок рода CASSIDA (COLEOPTERA, CHRYSOMELIDAE) Костанайской области	27
<i>Брагина Т.М., Молдабекова А.Е.</i> Изучение членистоногих семейства нарывники (COLITERA, MELOIDAE) Костанайской области	30
<i>Кубеев М.С., Айтжанова Д.С.</i> Қостанай облысындағы қосмекенділер мен бауырымен жорғалаушылар	32
<i>Уразымбетова Б.Б., Бугасова З.А.</i> «Биология» пәнінен зертханалық және практикалық сабақтарды өткізу	35
<i>Уразымбетова Б.Б., Досекин А.Б.</i> "Қан айналу жүйесі" тақырыбына биология сабағынан оқыту әдістемесі	37
<i>Уразымбетова Б.Б., Кожбанова И.Е.</i> Биология сабағында саралап деңгейлеп оқыту технологиясын қолдану	40
<i>Ахметчина Т.А., Такенова Н.</i> Білім беру саласында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану	42
<i>Кожмухаметова А.С., Студент А.</i> Бақша бүлдіргенінің (FRAGARIA ANANASSA) модификациялық өзгергіштігі және оны оқып үйрену әдістері	44
<i>Кожмухаметова А.С., ж.ғ.м., Байбусинова Н.Ж., Шолақсай ауылы аймағының флорасы</i>	48
<i>Валяева Е.А., к.б.н., Кужахметова А.Ю.</i> Видовой состав и некоторые биологические особенности земноводных Денисовского района Костанайской области	52
Секция 3. Анализ объектов окружающей среды и современные подходы в преподавании химии в школе	
<i>Важева Н.В., Ергалиева Э. М., Абдуллина Д.М.</i> Динамика активности окислительного фермента пероксидазы при хранении растительной продукции	56
<i>Жумағалиева Б.М., Худайбергенов Н.М.</i> Ақаба судың құрамындағы мыс, темір иондарын анықтау	59
<i>Абдыкаликова К.А., Ахмет А.И.</i> Кәдімгі жантақтың (ALHAGI PSEYDALHAGI) жер үсті бөлігінің құрамындағы биологиялық белсенді заттарын зерттеу	64
<i>Абдыкаликова К.А., Молдашова А.А.</i> Қызыл мияның (GLYCYRRHIZE GLABRA L) жерүсті бөлігі мен тамырындағы биологиялық белсенді заттардың мөлшерін зерттеу	68
<i>Жұмағалиева Б.М., Райымқұлова М. Қ.</i> Әртүрлі тағамдық өнімдердің құрамындағы темірдің мөлшерін зерттеу	72
<i>Таурбаева Г.У., Жұмағалиев А.А.</i> Металдарды оқыту әдістемесі	74
<i>Важева Н.В., Ергалиева Э.М., Курманаев А.А.</i> Методический подход к использованию	77

анимированных схем на занятиях по биохимии	
Жұмағалиева Б.М., Ахметова А.Б. Ерітіндідегі фосфор қышқылының массасын анықтау	81
Секция 4. Особенности обучения и преподавания физико-математических и технических наук в современной образовательной системе	
Касымова А.Г., Ташетов М. М. Мектептегі математика курсыңда есептерді пайызбен шешу әдістемесі	84
Асқанбаева Ф. Б., Әбдіхан Г.Е. Параметрлері бар теңдеулер мен теңсіздіктерді шешу әдістері мен классификациясы	86
Калжанов М.У., Байбулатова А.М. Решение текстовых задач в средней школе	90
Калжанов М.У., Кузьмина И.В. Реализация модуля «Обучение критическому мышлению» для развития математической компетенции обучающихся	93
Демисенов Б.Н., Адильбекова Г.С., Ермакова Т.А., Катунина А. П. От Ферма и Эйлера до Куммера	97
Абдимоминова Д.К., Байраханов.Н.Б. Ағаштан кәдесый жасау	100
Касымова А.Г., Гаппаров Ж.А. Молекулалық физика бөлімінде электронды оқулықты пайдаланудың мүмкіншіліктері мен ерекшеліктері	103
Телегина О.С., Ерназар А.Е. Факультативный курс на базе STEM-образования	105
Касымова А. Г., Әлиериев Б.С. «Стационар теңдеулер үшін қойылған шектік есептер және оларды шешудің әдістері»	108
Доспулова У. К., Жусупова Д. Н. Коэффициенттері тұрақты сызықтық дифференциалдық жүйені шешудің матрицалық әдісі	112
Доспулова У.К., Кинтаева З.С. Ряды Фурье и их применение в теории дифференциальных уравнений	115
Жигитов А.Б., Момбеков Е.Ө. Ағаш-цемент композиттарынаң тұратын материалдарының құрылуын жасалуының жалпы мүмкіндіктері және ерекшеліктері	120
Нупирова А.М., Абдилазизов Ш.А. Орта мектептегі физика курсыңда "Жұмыс" және "Энергия" ұғымдарын қалыптастыру әдістемесі	123
Комиссаров С.В., Карабекова Н.Г. Изготовление изделий казахского быта с применением национального орнамента	125
Калаков Б.А. Гордиев А.А. Наглядный эксперимент, как средство формирования познавательного интереса учащихся к физике	128
Калаков Б.А., Исмагулова А.М. Үшбұрыштың тамаша нүктелері мен сызықтарының геометриясы	130
Калаков Б.А., Қошқарбек Н.Ж. Мектеп курсыңдағы туынды және интегралға факультативтік сабақтар	134
Абдимоминова Д.К., Карабасов И.С. Асыл тастардан әшекейлер жасау	137
Беркімбаи Р.Ә., Куникеева Д.Н. Математиканы оқытудың қолданбалы және практикалық бағытын жүзеге асыру жолдары	139
Касымова А.Г., Максакбаева С.К. Роль и место текстовых задач на уроках математики в 5-6 классах	143
Утина Р.К., Момыңғали Б.М. Оқу процесіндегі қолданатын ойындар және оның түрлері	145
Асқанбаева Г.Б., Мырзатаева А.Қ. Геометрия пәнінен 7 сыныптарға факультативті сабақтарды өткізу әдістемесі	148
Нупирова А.М., Дандыбаев С.Т. Физика сабағында оқушылардың білім, білік және дағдысын тексерудің жолдары	152
Абдимоминова Д.К., Тыңғазы А.Е. Шағын пәтерге арналған жиналмалы керует жасау технологиясы	154
Шағиахметова Л.М., Уразов. М.А. Способы утилизации и применения пластиковых бутылок	157
Касымова А.Г., Шамганова Н.Б. «Электродинамика» тарауы бойынша оқушылардың	160

өзіндік жұмыстарын ұйымдастыруға арналған арналған смарт-қосымша құрастыру	
Асканбаева Г.Б., Шотенова С.С. Олимпиадалық есептерді шешуде векторлық әдістің қолданылуы	162
Демина Н.Ф., Шпис В.Ю. Исследовательские задачи по физике	166
Мнайдарова Ж.С., Туякбаева М.А. Дифференциация в обучении математике при изучении раздела «Производная»	169
Асканбаева Г.Б., аға оқытушы, Тайжанова А.К., Математика, 4 курс 6 сыныпта математикадан олимпиадалық есептерді шешудің әдістемесі	172
Қосжанова А.Г. Қошқар Ш.С. Физика сабағында дарынды балаларды оқытудың ерекшеліктері	174
Доспулова У.К., Шындәулет Ф.Ш. Математика сабағында кейс-технологияларын қолдану	177
Калжанов М.У., Степанова А.А. Использование «NET SCHOOL» в образовательной среде	180
Утемисова А.А., к. п. н, доцент, КГУ им. А. Байтұрсынба, Биржанова Д.Б студентка 4 курса, КГУ им. А. Байтұрсынова Конструирование системы упражнений по дискретной математике на основе закономерностей, влияющих на умственную деятельность обучающихся	183
Нупирова А.М., Абдилазизов Ш.А. Орта мектептегі физика курсына "жұмыс" және "энергия" ұғымдарын қалыптастыру әдістемесі	186
Қосжанова А.Г., Жұманғали Н.Е., Мектептегі экспериментті есептерді шығарудың ерекшеліктері	189
Нупирова А.М., Өміржанов Ж.Ө., Судың физикалық қасиеттерінің тірі ағзаға әсері	191
Секция 5. Информационно-коммуникационные технологии в образовании	
Сухов М.В., Балгужинов А.Х. Создание и реализация образовательного ресурса на основе WEB-технологий	196
Сухов М.В., Рахматуллин Т.Е. Создание электронного обучающегося комплекса по информатике на английском языке	197
Сухов М.В., Исмаилов К.А. Создание мультимедийного учебного пособия	199
Еслямов С.Г., Артыкбаева Г.М. Информационно-коммуникационные технологии в работе классного руководителя	202
Цыганова А.Д., Бычихина А.А. Использование мультимедийных технологий на уроках иностранного языка как средство развития креативного мышления учащихся	205
Радченко Т.А., Иващенко В.Ю. Фотореализм в 3D редакторе Blender	208
Радченко Т.А., Малхасян В.В. Использование современных компьютерных технологий в сфере искусства	211
Даулетбаева Г.Б., Байбосынова Ә., Сәбит З. Macromedia Flash Professional бағдарламасындағы анимация түрлері	214
Даулетбаева Г.Б., Егембердиева Н. Информатика пәні бойынша «Бейнемонтаж» факультативін ұйымдастыру	216
Даулетбаева Г.Б., Ертышпаев Е. Adobe Flash Professional CS бағдарламасындағы объекттерге түстерді және градиенттерді қолдану	219
Содержание	
Даулетбаева Г.Б., Тұрсібек Д. Информатика курсына компьютерлік ойындарды бағдарламалауды оқыту	223
Радченко П.Н., Беисов Р.Х. Разработка телефонной книги средствами баз данных в среде программирования Borland Delphi	225
Ерсултанова З.С., Сабырханқызы Н. «Ақпараттық коммуникациялық технологиялар» электронды оқыту құралы пәнді ағылшын тілінде оқып үйренудің құралы ретінде	227
Ерсултанова З.С., Бекқұлы М.Н. Интерактивті оқыту - сапалы білім беру әдісі	231

<i>Ерсултанова З.С., Зиятов А. Turbosite-жобалық жұмыстар жасау құралы</i>	234
<i>Ерсултанова З.С., Одаманова М. Интерактивтік технология негізі - педагогтардың шеберлігі және шығармашылығы</i>	238
<i>Ерсултанова З.С., Раман Ұ., Құралбай Ұ. Интерактивтік оқыту технологиясын қолдану арқылы білім алушының мамандыққа деген қызығушылығын арттыру</i>	240
<i>Есултанова З.С., Жақсылықов С. Mathcad бағдарламасының мүмкіндіктері</i>	243
<i>Айтбенова А.А., Сәбит З.С., Байбосынова Ә.Б. __VivaVideo бағдарламасының мүмкіндіктерін қолданып бейнеролик жасау</i>	246
<i>Еслямов С.Г., Брусник С. Новые средства программирования</i>	248
<i>Радченко П.Н., Мухаметов Т.Р. К вопросу сравнения лицензионных графических редакторов и графических редакторов свободного доступа</i>	251
<i>Сухов М. В., Шкаленко С. Ф. Внедрение курса «Основы робототехники в школе»</i>	254
<i>Danilova V.V., Purchel E.I. Web-quests at the english lessons</i>	256
<i>Danilova V.V., Tankibaeva D. Information and communication technologies in english learning</i>	260
<i>Danilova V.V., Dolgushkina D.A. G-Global - communicative platform</i>	265
<i>Tobylov K.T., Porova P. Specialized social networks</i>	269
<i>Тобылов К.Т., Антощук В.М. Типология электронных учебных пособий в образовательном процессе</i>	272
<i>Б.Жұмағалиева Ырысалды Жақанқызын еске алу</i>	277

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНЫҢ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ДЕНСАУЛЫҒЫ

*Суюндикова Ж.Т., биология магистрі, аға оқытушы
Зарлықанова Ә.Т., Биология, 4 курс*

Зерттеу өзектілігі: Қазіргі жастардың физикалық және рухани денсаулықтарының жағдайы соматикалық және жүйке-психикалық ауруларға, дене дайындығы деңгейінің төмен болуына байланысты алаңдаушылық тудырады және демографиялық апатқа әкелуі мүмкін. Оқыту үдерісінде орта және жоғары оқу орындарында денсаулықтың төмендеуін маңызды аспект ретінде көрсетеді.

Көптеген қазақстандық авторлардың зерттеу нәтижелері бойынша қазіргі заманғы студенттердің салауатты өмір салтына жұқпалы емес созылмалы аурулардың қауіп-қатер факторларының көп таралуы және жоғары жиілігі тән. Кейбір зерттелушілердің мәліметтері бойынша, жастардың денсаулығына кері әсер ететін факторлар жиынтығы қазіргі уақытта кеңейіп (студенттік алдын-алу шипажайларының жабылуы, дұрыс тамақтану тәртібі, тамақтану теңгерімсіздігі, дене тәрбиесі үшін жеткілікті материалдық қамтамасыз етуді және тиісті жағдайлардың болмауы және т.б.) келеді.

Студенттердің денсаулық жағдайы біздің қоғамның әлеуметтік-экономикалық және дамудың көрсеткіші ғана емес, сондай-ақ, маңызды қоғамның болашақ еңбек, экономика, мәдени, қорғаныс әлеуетінің индикаторы. Сондықтан бүгінгі жастардың денсаулығын зерттеу және қалыптастыру өте маңызды мемлекеттік міндет болып табылады. Көптеген ғалымдардың зерттеу нәтижелері бойынша жоғары оқу орындарының студенттерінің денсаулық деңгейлерін анықтау нәтижесінде тек 1,8%-ында жоғары деңгей, орташа деңгей - 7,7%-ында, төмен деңгей - 21,5%-ында, өте төмен деңгейді 69,0%-ы көрсетті (Коваленко, 2002).

Өз денсаулығын бағалау студенттердің денсаулығының индикаторы және денсаулықтарының динамикасы ретінде объективті медициналық зерттеу нәтижелеріне қосыша ретінде қарастырылады. Басқаша айтқанда өз денсаулығын бағалау адамның субъективті мінездемесі, оның әлеуметтік саясаттың сапалы нәтижелерімен анықталған өмір сүру талаптарына қанағаттануын көрсетеді. Студенттердің өз денсаулықтарын жақсы бағалауларына қарамастан, әлі де денсаулықтарына байланысты күрделі мәселелер шешілген жоқ. Осы мәселелер құрылымында бірінші кезекте шаршағандық-50%, әлсіздік-26%, психологиялық жай-күйіне байланысты-25%, бастың ауруы-18%-ында кездеседі. Сонымен қатар тыныс алу жүйесінің ауытқулары (21%), жүрек-қантамыр жүйесі аурулары (14%), ас қорыту жүйесінің ауруларының (14%) деңгейі азаймай отыр (Ушакова., 2007).

Жалпы білім беру және медициналық мекемелерде денсаулықтың жағдайын бағалау үшін әдістер кең тараған, соның ішінде негізгі шағымдары орталық жүйке, жүрек-қантамырлар, ас қорыту, несеп-жыныс, тыныс алу жүйелерінің аурулары және аллергиялық патология тарапынан ауытқуларын анықтау мақсатында скрининг-тест түрінде қарапайым топтастырылған.

Зерттеу мақсаты: Қостанай мемлекеттік педагогикалық институты студенттерінің денсаулық жағдайын анықтау.

Зерттеу материалдары мен әдістері: Институттың 1,2 курс студент қыз балалары мен ер балалары алынды. Барлығы 100 адам көлемінде, оның 55 қыздар, ал 45 ер балалар қатысты. Microsoft Office Excel 2007 көмегімен нәтиже қортындыларының статистикалық талдауы өткізілді.

Студенттердің денсаулық жағдайын бағалауға арналған сауалнама. Студенттердің денсаулық жағдайын бағалау үшін жалпы білім беру мекемелерінде кеңінен қолданылатын сауалнама жүргізілді (Ананьева Н.А., 1991). Ер балалар мен қыз балалар сауалнаманың мазмұнымен танысып, сұрақтарға нақты жауап берді.

Адамның физикалық жағдайы физикалық денсаулықтың факторы ретінде қарастырылады. 1986 жылы Е.А. Пирогова физикалық денсаулықты анықтайтын әдістемені әзірледі. Ол қанайналым жүйесінің көрсеткіштері арқылы физикалық жағдайдың деңгейін бағалауға мүмкіндік береді. Ол үшін дене салмағы (ДС), дене ұзындығы (ДҰ), жасы (Ж) қалыпты күйде жүрек жиырлу жиілігі (ЖЖЖ), систолалық-артериалық қысым (САҚ), диастолалық-артериалық қысым (ДАҚ) көрсеткіштері алынды. Алынған көрсеткіштерді формулаға салып есептейміз. Е.А. Пирогова бойынша физикалық жағдай анықталынатын формула (Лунева Е.В., 2012):

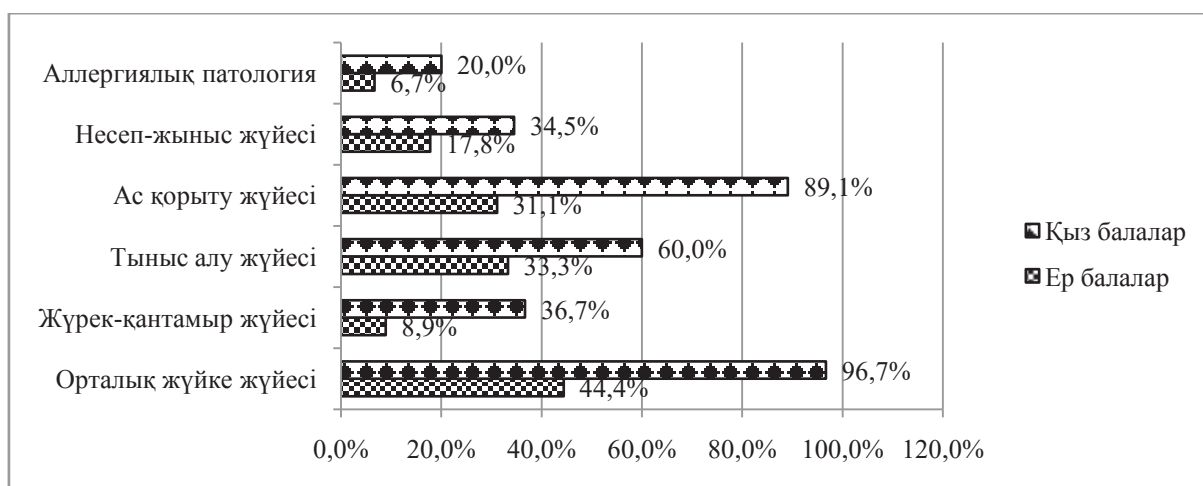
$$\Phi Ж = (700 - 3 \times ЖЖЖ - 2,5 \times ДАҚ + ((САҚ - ДАҚ) / 3 - 2,7 \times Ж + 0,28 \times ДС)) / (350 - 2,7 \times Ж + 0,21 \times ДҰ).$$

Зерттеу нәтижелері және оларды талдау: Өткізілген денсаулық жағдайын бағалауға арналған сауалнама нәтижесі бойынша қыз балаларда орталық жүйке жүйесіне шағымдары басым көпшілігінде анықталды, яғни 96,7%-ды құрды. Ал ер балаларда орталық жүйке жүйесінің ауытқулары қыз балаларға қарағанда екі есе жоғары болды, яғни 44,4%-ында кездесті. Орталық жүйке жүйесіне байланысты студенттердің басым көпшілігінің шағымдары бастың ауруы (себеппіз, мазасызданған кезде, физикалық жүктемеден және оқудан кейін) қыз балалардың 54,7%-ында кездессе, ер балалардың 20%-ында анықталды. Оқудан кейінгі әлсіздік, шаршағандық қыз балаларда 79,2%-ында анықталды, ер балаларда 55%-ды көрсетті. Бастың айналуы, отырып тұрған кездегі тұрақсыздық қыз балаларда 54,7%-ды құрды, ер балаларда 25%-ында анықталды. Бұл нәтижелер студенттердің орталық жүйке жүйесінің жұмысының әлсіздігін көрсетеді (Муравьева И.В., 2012)

Қыз балалардың сауалнама нәтижесі бойынша екінші орында ас қорыту жүйесінің ауытқулары (89,1%) орын алды. Ал ер балаларда ас қорыту жүйесінің бұзылуы 31,1%-ында кездесті. Іштің ауруы қыз балаларда 36,7%-ды құрды, ер балаларда 50% болып анықталды. Тамақ ішкенен кейін іштің ауруы қыз балалар 14,7% болды, ал ер балаларда 50%-ды құрды. Тамақ алдында іштің ауруы қыз балаларда 22,4%-ында анықталды, ер балалардың 14,3%-ында кездесті. Сауалнама нәтижесі бойынша қыз балаларда тыныс алу жүйесінің аурулары үшінші орында 60%-ын құрды. Ал ер балалардың ішінде 33,3%-ында кездесті.

Жүрек-қантамыр жүйесінің шағымдары бойынша қыз балалар 36,7%-ы, ер балалардың 8,9%-ды көрсетті. Жүрек-қантамыр жүйесі шағымдары ауырсыну, жүрек тұсындағы келеңсіз шаншу, жүрек соғуының жиілеуі және тұрақсыз жұмыс істеуі байқалды.

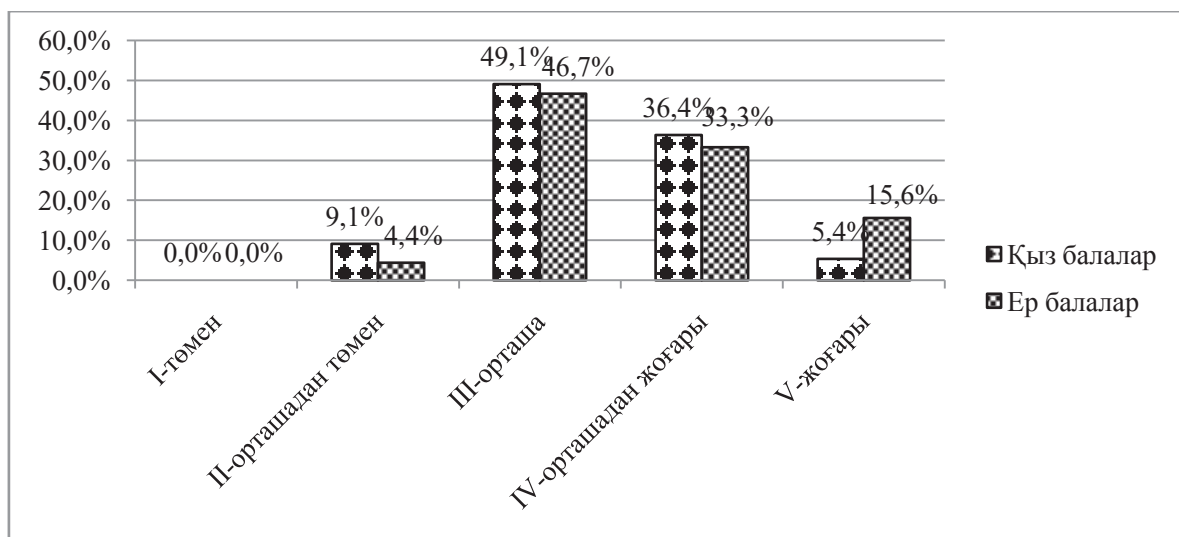
Несеп-жыныс жүйесінің аурулары қыз балаларда 34,5%-ында, ер балаларда 17,8%-ында кездесті. Ер балалардың ең төменгі көрсеткіштері аллергиялық патологиясына байланысты болды, ол 6,7%-ында кездесті. Ал қыз балаларда бұл ауытқу 20%-ында кездесті. Сауалнама нәтижесі бойынша студенттердің көпшілігінде денсаулықтың ауытқулары анықталды.

Сурет 1 - Студенттердің денсаулық жағдайын бағалауға арналған сауалнама нәтижесі

Денсаулықтың физикалық жағдайы - бұл өзара байланысты белгілердің жиынтығын, физикалық жұмыс қабілеттілігін, ағза мен жүйелердің функционалдық жағдайын, жынысын, жасын, дене дамуы мен дене дайындығын көрсетеді.

Е.А. Пирогова әдістемесі бойынша ер балалардың 15,6%-ы, қыз балалардың 5,4%-ы физикалық денсаулықтың жоғары деңгейін көрсетті. Зерттелуші екі топта да орташадан жоғары деңгей 1/3 бөлігінде анықталды (ер балаларда 33,3%, қыз балаларда 36,4%). Денсаулықтың орташадан төмен деңгейі қыз балаларда 9,1%-ды құрса, ер балаларда ол тек 4,4%-ды құрды. Бұл әдіс бойынша денсаулықтың төмен деңгейі анықталмады. Студенттердің физикалық денсаулықтарының орташа деңгейі қыз балаларда 49,1% болса, ал ер балаларда бұл көрсеткіш 46,7%-ды құрды.

Сурет 2 - Е.А.Пирогова әдістемесі бойынша қыз және ер балалардың денсаулықтарының физикалық жағдайы

Студенттердің физикалық жағдайы бойынша ер балаларда орташа топтық мағынасы орташадан жоғары деңгейге тең болды, яғни $0,696 \pm 0,02$ құрды. Ал қыз балаларда орташа топтың мағынасы $0,664 \pm 0,01$ болып анықталды, ол физикалық жағдайына байланысты орташа деңгейді көрсетеді. Екі шама арасында айырмашылықтар дәйектілігі (параметрлер сенімділігі) байқалмады.

Қорытынды: Соңғы жылдары жоғары оқу орындарының студенттерінің денсаулығының нашарлауы байқалуда, негізгі себептері оқу және демалу тәртібінің бұзылуы, стресс, дұрыс тамақтанбау, дене белсенділігінің жетіспеушілігі және т.б. жағдайлар болып табылады. Студенттер денсаулықтарының жағдайын анықтау арналған сауалнама нәтижесі бойынша орталық жүйке жүйесі, ас қорыту жүйесі, тыныс алу жүйелерінде ауытқулар байқалды.

Е.А. Пирогованың әдістемесі арқылы студенттердің физикалық денсаулығын зерттеу тек қанайналым жүйесінің жұмысының көрсеткіштері негізінде жүргізіледі. Бұл әдістеменің нәтижесі бойынша студенттердің жалпы физикалық жағдай орташа деңгейді көрсетті. Сауалнама нәтижесі бойынша қыз балалардың 1/3 бөлігі, ал ер балалардың 10%-ы жүрек-қантамыр жүйесінің ауытқуларын белгіледі.

Жүргізген тәжірибелер нәтижесін талдай отырып, студенттердің денсаулығының деңгейі біріншіден олардың өз денсаулықтарына деген көзқарасына, екіншіден - студенттердің өмір сүру салтына байланысты екенін анықтадық. Студенттердің денсаулығын бағалау кезінде осы факторлардың тығыз байланыстығын есте сақтай отырып, әр индивидтің көңіл-күйіне, іс-әрекетіне назар аудару керек.

Салауатты өмір салты, денсаулық және жұмысқа деген қабілеттілік, тамақтану тәртібі, психологиялық факторлар бір-бірімен тығыз байланыста болғандықтан әрқашан салауатты өмір салтын насихаттау керек.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Ажмуханбетова А.Ж. Потребление алкоголя среди студентов медиков / А.Ж. Ажмуханбетова // Материалы II съезда врачей и провизоров Республики Казахстан. Астана, 2002. - С. 227-228.
2. Айзман Р. И. Здоровье населения России: медико-социальные и психолого-педагогические аспекты его формирования. - Новосибирск: СО РАМН, 1996. - 26 с.
3. Айзман Р. И., Будук-оол Л. К. Этноэкологические, морфофункциональные и психофизиологические особенности адаптации студентов к обучению в вузе. // В кн.: Человек на Севере: системные механизмы адаптации. Магадан: СВНЦ ДВО РАН, 2011. Т. 2. – С. 6-29.
4. Ананьева Н.А. Руководство для среднего медицинского персонала школ / Н.А. Ананьева // – М.: Медицина, 1991. – 208 с.
5. Ахмерова С.Г. Здоровый образ жизни и его формирование в процессе обучения / С.Г. Ахмерова // Профилактика заболеваний и укрепление здоровья. 2001.-№ 2. - С. 37-40.
6. Бабанов С.А. Табакокурение в молодежной среде и пути профилактики / С.А. Бабанов // Проблемы соц. гигиены, здравоохранения и истории медицины. 2002. -№ 1. - С. 13-14.
7. Бахтияров Ф.Г. Отношение студентов к здоровому образу жизни / Ф.Г. Бахтияров, В.Ф. Бахтиярова // Через образование молодежи к здоровой нации: материалы межрегион, межведомственной науч.-практ. конф. - Уфа, 2000.-С. 15-17.
8. Безруких М. М. Школьные факторы риска и здоровье детей. // Магистр. 1999. – №3. – С. 30-38.
9. Здоровье населения в Сибири. – Новосибирск: СО РАМН, 1995. – 128 с.
10. Здоровье студентов: социологический анализ / Отв. ред. И.В.Журавлева; Институт социологии РАН. – М., 2012. – 252 с.

КОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ КЛИМАТ ЖАҒДАЙЫНДА ЖИДЕНІ ӨСІРУДІҢ ТИІМДІЛІГІ

*Уразымбетова Б.Б., аға оқытушы
Альманкулова.А., Биология, 4 курс*

Зерттеу жұмысының мақсаты: еліміздің экологиялық жағдайын жақсартуда - жиде өсімдігін өсіру арқылы көгалдандыру жолдарын жақсартудың бір жолы екенін зерттеу

Жұмысты зерттеу үшін мынадай міндеттер қойылды:

- зерттеу жүргізу мақсатында әдебиеттерге шолу жасау;
- нарық жүйесінде жидені тұқыммен өсірудің тиімділігін көрсету.

Зерттеу жұмысының ғылыми болжамы: жиде өсімдігінің биологиялық ерекшеліктеріне қарап күй талғамайтын өсімдік екенін зерттеу нәтижесінен көрсету.

Зерттеу жұмысының мәнділігі: Қоршаған ортада өсімдіктің, ағаштардың дұрыс өспеуі – ауаның құрғауынан, ластануына, жер бетінің тақырлануына апарып адам денсаулығына кері әсерін тигізеді. Егер табиғатта өсімдік өспесе, өлі организммен тірі организмде зат алмасу болмайды. Мәдени емес өсімдіктердің өзі өлкемізге экологиялық өзгерістер әкеліп, табиғат берген сыйын өзгерте алмайтындығымызды ғылыми тұрғыдан қарастырдық.

Зерттеудің тактикалық ерекшелігі: Жиде ағашының қоршаған ортаны қорғауға, адам өміріне толық пайдасы бар екендігі анықталып, табиғат сыйын көбейтуге күш салып,